

5.

Kot biserna rosa
Cvetice poji,
In kinča livado,
Da lepo blišči:

Takó vir napaja
Radósti sladké,
Preljubi moj oče,
Naj Vaše sercé.

Še dolgo Vaš sije
Naj meni obraz,
In z Vami bom srečen
Takó tudi jaz.

Oh, kó bi spolnila
Se želja mi tá,
Ki tli brez nehanja
Mi sredi sercá:

Gospod premogočni
Vam milosti daj,
Da dolgo in srečno
Živite za raj!

Šolsko obzorje.

Z Gorenskega. Ljubi „Tovarš“, kaj praviš k temu, ko naši učitelji zapuščajo svojo domovino in si iščejo kruha drugod — pri sosedih Štajercih, Istrijancih i. t. d.! Precej verlih mož je že zgubilo naše učiteljstvo in sliši se, da jih je ravno poslednji čas zopet mnogo prosilo za razpisane službe v sosednih deželah; če bode to naprédovalo, bomo kmali namesto sposobnih učiteljev imeli le še cerkovnike in škripače orglavce v deželi, in naše šolstvo bode hiralo. Zadnji čas je, da se tudi na Kranjskem enako drugim deželam vredijo in zboljšajo pravne razmere ljudskih učiteljev. Ta pa uni učitelj se je novih šolskih prenaredb, boljšega šolskega učnega reda veselo poprijel in se dalje izobraževal, a veselje ga je kmali minulo, ko je videl, da za to nima niti spoznanja, niti boljšega materialnega stanja. In kdo bi učitelju to štel v greh, če je iz med vseh stanov edino le še učiteljski stan, kjer se tirja več dela brez poboljšanega plačila. Pri nekem okrajnem shodu se je učiteljem naročalo, da naj po novem šolskem redu znanprej podučujejo več ur na teden, učitelji so sicer to lepo spodbudo od svojega prednika voljno sprejeli, toda tega še do sedaj nihče ne izpolnjuje in tudi ne bode izpolneval tako dolgo, dokler se učiteljem za več dela ne dá ali saj ne obljubi boljša plača. Odbor učiteljskega društva za Kranjsko, kakor smo brali, je v eni svojih sej sklenil, da bode te žalostne učiteljske zadeve še enkrat prav živo priporočil g. g. deželnim poslancem hitro, ko se skliče letošnji deželni zbor. *) Naj bi naš deželni zbor vendar skoro vravnal te za domače učiteljstvo in šolstvo toliko važne zadeve!

— o —

Iz Šent-Jernej. (Slovo.) Vsaka ptica rada zleti tje, kjer se izvali. Oziraje se na ta pregovor sem tudi jaz šel odtod v svojo domovino, v Šent-Jurje na Štajersko. Pri odhodu izrekam vsem svojim tovaršem kranjskim učiteljem, posebno pa svojim bratom učiteljem kerškega šolskega okraja za vso prijaznost priserčno zahvalo in z Bogom!

J. N. Simončič, učitelj.

*) Odbor uč. društva za Kranjsko bode svojo dolžnost gotovo zvesto izpolnil. Vr.

Iz Ljubljane. 26., 27. in 28. preteč. meseca je bilo tu pervikrat spraševanje za učitelje (po novem min. ukazu 15. nov. l. 1869.) Oglasili so se za to spraševanje štirje učitelji, eden za meščanske, trije pa za ljudske šole. Ob 8. uri zjutraj so se vpričo vseh g. g. udov spraševanjske komisije razpečatila pismena vprašanja, ki so bila taka-le: a) za meščanske šole. 1. Iz dušoslovja: Razloži naj se, po katerih pravilih se enakost in podobnost zopet ponavlja (reproducira), in naj se z zgledi pojasnuje. 2. Iz splošne pedagogike: Ali je tudi otrokovo telo zelo važno? Kako se to dokaže? Kako daleč naj sega telesna odgoja? 3. Iz nemškega slovstva: Kratka biografija o Klopstocku in o njegovih boljših slovstvenih delih. 4. Iz spisja: Učitelj svojega prijatelja opominja, da naj svojega poklica ne zanemarija (v pismu). 5. Iz slovenščine: Kteri važni dogodki ločijo srednji vek od novega in kak vpliv so imeli za človeštvo? 6. Iz zemljepisja: Kako velik je naj manjši, srednji in naj večji zemeljni premernik, in kako se po tem izštevili naj manjše in naj večje okrožje, poveršina in kubična mera naše zemlje? Kakošni so koralni otoki, kako so se naredili in kje jih je naj več? Naj se popiše tek reke Elbe z vsemi njenimi postranskimi rekami in vsa znamenitnejša mesta, ktera so pri tej reki. 7. Iz zgodovine: Kako je Periklej mesto Atene povzdignil na naj višjo stopnjo? Kaj je bilo tako imenovano zlato pismo cesarja Karola IV., in kako so se s tem vredile državne razmere? Naj se pové štirjaška mera in število stanovalcev vseh v državnem zboru namestovanih avstrijskih dežel in čas, kdaj so se združile z državo.

b) Za ljudske šole. 1. Iz pedagogike: Kaj škoduje neredno šolsko obiskovanje in kako naj učitelj dela, da bodo otroci radi v šolo hodili? 2. Iz nemškega spisja: Popiše naj se tisti kraj in tista okolica, kjer izpraševanec služi. 3. Iz slovenščine: Česa opominjajo slovensko mladež Slomškovke besede: „Kar se mlade dni zamudi, ne popravi se vse žive dni?“ 4. Iz številjenja: Povedó naj se splošna vodila o razdeljivosti števil in to naj se z zgledi pojasnuje. Za koliko je naklad (produkt) drobov $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$ in $\frac{4}{5}$ manjši od njihovega zneska? Nekdo kupi za $14\frac{2}{5}$ gold. sladkorja in kave in sicer vsakega za pol tega denarja. Če tedaj 1 funt sladkorja veljá $\frac{3}{10}$ gold. in kave pa 1 funt $\frac{18}{25}$ gold., koliko dobí sladkorja in koliko kave? Pisar piše na dan 7 ur, in prepiše neko knjigo v 48 dneh; koliko dni bi pa potreboval, ko bi na dan 12 ur pisal?

— Za cerkveno petje priporočamo veliko zbirko lepih Riharjevih pesem, ktere so nektare posebno za majnik zložene in se dobivajo pri sestri ranjcega Jeri Riharjevi v Ljubljani v gosposkih ulicah št. 211. Dobivajo se tu tudi še lepe „Himne“ za praznik sv. rešnj. telesa, ki so zložene za sopran, alt, tenor, bas ali pa samo za moški zbor. Te prelepe pesmi imajo pa sedaj še toliko večjo vrednost, ker so v ravno tej meri predstavljene tudi že v slovensko in se dobivajo pri bukvezu Gerberju pod imenom: Prestave naj lepših himen sv. cerkve. Poslovenil J. Bile.

— „Učiteljski Koledar“ se le počasi prodaja. Mislili smo, da vsaj na Kranjskem ne bode nobenega učitelja, ki bi ne imel te koristne knjižice; a sedaj vidimo, da je drugače. Kaže se, da nam bode „Koledarja“ precej ostalo za nauk, da ga z naprej ne bomo tako berzo pripravljali in toliko natisnili.

— V c. k. zalogi šolskih knjig na Dunaju je prišla na svetlo „četerta knjiga za številjenje v ljudskih šolah“, ki jo je spisal dr. France Močnik

in veljá 11 kr. Želimo, da bi vse te številjske knjižice tudi kmali prišle v slovenskem jeziku v naše ljudske šole.

— Po vodila 4. marca l. 1871., št. 13656, §. 1.), kako se dobivajo knjige za uboge učence, se je za šolsko leto 1871/72 v ta namen odločilo 1241 gold. 43 kr. za Kranjsko, 4915 gold. 88 kr. za Štajersko, 1274 gold. 94 kr. za Koroško, 169 gold. 5 kr. za Terst in okolico, 1054 gold. 58 kr. za Goriško in 1487 gold. 32 kr. za Istrijo.

— Ukaz ministra za bogočastje in uk preteč. m. št. 808 učiteljem ljudskih in meščanskih šol dovoljuje, da morejo priti k spraševanju tudi v kakem drugem jeziku, kakor so bili že izprašani.

— Ljubljanskega župana gosp. Dragotina Dežmana so svetli cesar poterdili in 25. t. m. je bil v mestni dvorani vmesten.

— Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam. Plačali so gg.: Hribar Anton iz Gorice za l. 1871. 6 gold., Kenda France iz Semiča za l. 1871., Kračman Matej iz Žalce 4 gl. za l. 1871., ravno tako Matija Bernik iz Št. Vida pri Ljubljani. *)

— Učiteljsko društvo za Kranjsko. Pristopil je g. Jakob Praprotnik, učitelj v Zalogu z 1 gold. vstopnine. Plačali so gg.: Punčah Šimon iz Oblok, Krek Valentin iz Komenda, Rupnik Janez iz Idrije, France Klinar z Jesenic in France Germ iz Srednje vasi v Bohinju, vsak po 1 gold. letnine za l. 1871.

*) V zadnjem listu pri M. Arkotu naj se bere 11 gold. nam. 1 gold.

Oznani lo.

Nekdanji profesor in duhoven France Metelko je v svoji oporoki 1. maja l. 1858. ustanovil šest daril, v sedanjí veljavi po 42 gold. za šest kranjskih učiteljev na deželi, kateri se odlikujejo v tem, da se lepo vedéjo, da so marljivi v svojem stanu, da se skrbno pečajo s slovenskim jezikom v ljudskih šolah in da pospešujejo sadjerejo. Prosilci za to vstanovo naj se zglašajo do 15. t. m. in sicer po svojih prednih gospodskah pri c. k. deželni vladi za Kranjsko.

Prememba v učiteljskem stanu.

Na Kranjskem. Učiteljeva, orglarjeva in cerkovnikova služba pri novovstanovljeni ljudski šoli na Ježici blizo Ljubljane je podeljena Francetu Praprotniku, učitelju v Lescah na Gorenskem.

Razpis učiteljske službe.

V ljudski šoli v Šent-Jernej na Polji na Dolenskem se bode II. polovico šolskega leta 1871. oddajala učiteljeva služba. Prosilci za to službo, s katero je združena tudi orglarjeva in cerkovnikova služba, naj bi se zglaševali do konec meseca aprila pri c. k. okrajnem šolskem svétu na Kerškem. *)

*) Po splošnji želji naj bi se pri razpisu služeb prosilec več časa odločevalo in tudi naznanjali dohodki, ki jih ima ta pa nna služba, da bi učiteljem ne bilo treba tega še le po stranskih potih pozvedovati. Vredn.

Listnica. Nekterim g. g. dopisnikom: Ko bi sprejeli vaše dopise, bi to vam več škodovalo, kakor pa bi dobri reči koristilo. — G. J. K. na Br.: Vaš dopis ima sicer precej resnice v sebi, toda ljudski učitelji na deželi bodo menda vendar le veseli, ako se jim ogledništvo merličev ne bode prištevalo v javno službo in bodo brez tega posla mógli pošteno shajati.